

Függelék

1. vers

Táj, nővel

A domb falán a terrakotta házak
a tiszta levegőben úgy vigyáznak,
hogymáshoz ne érjenek,
mint logaritmus képletek

fejezik ki a megközelítést,
szomszéd ricsajt és vékony kerítést,
a másik házba dugott szeretőt,
ki a sok vadnövénybe belenőtt.

Most látom, kívülről csak, mennyi baj van.
A nő kobakján szalmaszínű haj van,
a szájaszéle, mint a papiros
olyan vékony, és szeretni tilos.

Vödörrel mer vizet a kútról, aztán
bámul az útra, elindul a lankán,
ringatja végig tömött fenekét
e szerelemből szőtt vászoncseléd.

Ha este marja, mint kutya a koncot
a férje, ő meg játssza a bolondot,
felhőtlen égre gondol, tág tavaszra
és gyűlik könnye, mint a pénz, kamatra.

Az égen vadludakat hallani,
kívül a lélek, belül lásd: a húsát –
s kiütközik a tájon valami
kis, matematikai szomorúság.

2. vers

(Csak ürügy volt...)

Csak ürügy volt a csók. Valakibe
beleszerethettem egy perc alatt.
Míg kezem között halt meg a szíve,
szemfedője örökre megmaradt.

Csak ürügy volt a festmény. Bárkibe
beleszerethettem egy perc alatt,
enyém lett a válla, ágyéka szíve,
mit különben a festék eltakart.

Történetüket én szőttem tovább,
így lettek titkaik a titkaim,
szemükben kinyílt a nagy virág,
halálos kékjével a kankalin.

3. vers

Emmausi vacsora

(Caravaggio)

Jézus olyan, mint egy nő. Magyaráz,
de valójában hallgatnia kéne,
mondom, hajával olyan, mint a néne,
puffadt arcával kit nem tűrt a ház.

Panaszkodik. És zsémbes. Hogy nem értik,
pedig mennyit dolgozott értük a
mezőn-tetőn, még április hava
előtt, ijedten nézik csak a férfik.

Lókupecsek, ügyetlen baltozások,
az öregember a karját kitarja,
mutatja, Jézus hogy szállt föl a fára,
az meg legyint, hagyjuk a marhaságot.

Bekötött fejjel ingatja fejét
a legmókányabb, nemrég volt vasárnap,
túl közel van – kapkodnak, hadonásznak,
árnyékuk a sötétkék falra lép.

Ülnek, és esznek, csirke, alma, nyúl
hever a tálon, egyik hinne is,
előrehajol fekete, hamis
szakállával már-már gyanútlanul.

4. vers

Modigliani: Akt

Bámuld az aktot: egyetlen igaz
ebben a szobában ezen a földön
ijedt testével betölti a teret
rózsaszín felületével csecsemők
mezítelenségébe nyúlik
és halálok halálával hal meg

Ovális arca túl van az igazság
meredt tüskéjű drótsövényin
hónalja tiszta ív évezredek
emelkedése karja
nem önmagához – a hajához ér.

Már – senkié Gyümölcse – önmaga
Nem áldozat csak akit föláldoznak
a végtelen őrzőgő fekhelyén
talán már ma talán csak holnap

Addig csak ő – ahogy született
addig csak ő – ahogy szeretett
s a terítetlen ég alatt
nem lelt kegyelmet

5. vers

Csontváry

I.

Ihlet

Újabban mindig megszünök és nem vagyok és nem vagyok,
a házakon merednek a vakablakok, vakablakok.

Patikám, házam nincs nekem, gondolkodásom nincs nekem,
nem megyek át a tereken, mert nincs terem, mert nincs helyem.

A szemem lát, kapaszkodik, de hűtelen, de hűtelen,
egészen elszegényedem, se tűzhelyem, se fűszerem.

Viharba nem kapaszkodom, mert elszalad, mert elszalad
és itt maradok egyedül az ég alatt, a nap alatt.

Szívembe képet nem teszek, mert eltörik, mert eltörik,
nem értem a törvényeket, aligha számolok ötig.

Hiába nyúlok kéz után, hogy fogni kell, hogy fogni kell
nem találkozhatom sehol se senkivel, se senkivel,

nem száll a szél, nem gyors az út, a fű se zöld, a fű se zöld,
menekülök én szüntelen a belülről való elől:

sehogy se szabadulhatok: köröskörül, köröskörül
a sok sugár, élő szalag kék múmiává tömörül.

Vele fekszem az éjbe le, vele kelek, vele kelek
és hallgató arcával is felelek, felelek,

vele közös a börtönöm. Kiáltani, kiáltani
kell, de körülkerítenek a fények szörnyű rácsai!

II.

Lakás

A hártavékony üvegek mögött
megannyi tárgy a sárga vitrinekben
lebeg. Az óra mutatója rebben
és méri az időt, ami örök.

Sovány szobám falán dörömbölök,
hogyan láthassam a suhanó ecsetben
a duzzadt fényt s a napsütötte ebben
piros nyelvvel csaholó örömet.

Mozog a lét, mint tenyérben a kocka,
vagy hálóingen guruló napocska,
sőt súlyos kövek között moccanó gyík.

Hurkolja rám, lecsüngő zsinegére
a bú a vak szobában, évről-évre
a mozdulat tehetetlen csomóit.

III.

Ablakban

Legyen nekem könnyű a szomorúság,
mint másoknak a csuka és a pénz
és el ne hagyjam a tisztesség útját
ha kezemmet bevonja a penész,

az ablakrácsra nézzem, hogyan húz át
a világtájon hat téli veréb.

Kárvallásom az öregek ne tudják,
legyen nekem az asztal is a szék

elég négy fal közt, gubanc közepén,
a tűz ha lobban, ég, úgy égek én
az erős gamma-sugarak alatt,

kapaszkodom a széthulló világba:
idegen kézbe az apátlan árva
s piros szobákban várom a havat.

IV.

Kémcső

Öregedik a kémcső a kezemben,
olvad üvege mint a kék viasz
a hosszú lángon. Amit elemeztem
lúggal, savakkal, ma már nem igaz.

Csipőfogós ujjam közt imbolyogva
vékonyodik és felkunkorodik
a széle, mint a párna pelyhe-bolyha
szállong, repdes, de nem az igazit

mutatja, csak a drága pillanat
aranygyűrűjét. Narancssárga fémek
s Cézanne-kék kövek kristályra vakít.

Nem az időt mutatja, csak a nagy
árnyak falán a másodpercnyi élet
játékait s a tűz fortélyait.

6. vers

Athéni sétakocsikázás

Nekem már régen meg kell halnom és
már ki van tűzve fejemre a bér,
amíg belep az avas szenvedés
és minden gondolatom véget ér,

mint lassu út, mely a folyóra visz,
hol imbolyognak vízi alakok,
szöges matrónák, vékony, virilis
leányok, nézik a sötét habot.

De addig élek rózsaszínű tájon,
mely a tetőkön robban és lebeg,
de addig még Athénben kocsikázom,
mint merevarcú görög emberek.

7. vers

Szamárháton

Hó-hó Hortobágy

bolond aki nekivág

csattogtatja pattogatja

pihe-puha ostorát

Rá-Rá Ráfael

hozzá hogyan érek el

ha a csendben a fejemben

görög madár énekel

Si-Si Sirató

falnál zokog a zsidó

és összegyűl könnyeiből

majd egy istenre való

Cé-Cé Cédrusok

könnyű karja kanyarog

és alatta mint a banda

bandukolnak angyalok

Tá-Tá Tátra van

a hátamon púposan

hogyan viseljem el kegyetlen

egyedül mi hátra van.

8. vers

Tea

(Csontváry)

A nagy teremben végezetül
teát főzött, a teát kiöntötte,
teát főzött, a teát kiöntötte
a nagy teremben végezetül.

Ki az? – kérdezte, mintha valaki
kopogott volna. – Ki az? Mit akar? –
állt az ajtó előtt bezárva,
elfödve magát paravánjaival.

Húsz éven át a nagy teremben
teát főzött, a teát kiöntötte,
nem a levét, a levelét.
Gombszemű, keménykalapos öregember.

– Ki az? – kérdezte, mintha kopogott
volna valaki. Fülelt. Lényegtelen,
mosolygott aztán. Raffaelre gondolt,
s megtapogatta a falakat,

hogyan azokra festhetne még –
egy óriási halott levelet.
Csak egy levél lenne – semmi más.
Zöld nagyon nagy levél, de nem lehet.